

Andra uppl.

Seger för regeringen, nederlag för folkpartiet

Det märkligaste i valresultatet är folkpartiets svåra nederlag, som innebär att partiet förlorat två tredjedelar av de vinster som det vann 1948 och sedan under två andrakammarval lyckats bevara. Den största framgången har vunnits av centerpartiet, som med 50 procent ökat sitt röstetal. Men valet är också en stor framgång för regeringen. Socialdemokratin har visserligen inte ökat sin röstsiffra med mer än drygt 2 procent, men partiet har vunnit sex mandat, varav ett från kommunisterna och de återstående från folkpartiet; även om regeringspartiet förlorar något av dessa mandat vid poströsternas inräkning, är majoriteten för dess pensionsförslag tryggad. Enligt de före poströsternas inräkning föreliggande uppgifterna har de borgerliga 114 mandat i andra kammaren mot 117 mandat för socialdemokrater och kommunister. Högern, som nu blir det största oppositionspartiet, har fått 44 platser, centern 32 och folkpartiet 38; regeringen kan vad pensionsfrågan angår räkna på 112 socialdemokratiska och 5 kommunistiska röster. Det från vår synpunkt enda glädjande i valet är att kommunismen gått tillbaka från 5 till 3,4 procent av rösterna.

Varpå beror folkpartiets förluster? Antagligt är att partiet genom sitt mellanförslag i pensionsfrågan, som i motsats till högerens och centerns linjer innefattar lagfäst pension, men inte innebär obligatorisk pension i samma omfattning som socialdemokraternas förslag, har satt sig mellan två stolar. De som är klara motståndare till en lagfäst och obligatorisk pension har i stor utsträckning röstat med högern och framför allt med centern, som mest energiskt motsatt sig en allmän tilläggspension. De som är angelägna om ett allmänt pensions-

system har röstat med socialdemokratin. Just de fördelar som enligt vår mening folkpartiets pensionsförslag har — pensionsrätt för alla, pensions tvång för ingen — har måhända varit avgörande för väljarnas hållning i negativ riktning; man har hellre röstat på ytterligheterna, för att begagna ett något starkt uttryck, än för den medlande linjen. Möjligt är att till en viss grad folkpartiet förlorat på landsbygden därför att det varit för "pensionsvänligt", medan dess förluster i städerna delvis betingats av att partiet inte gått tillräckligt långt, från

väljarnas synpunkt, i sina pensionskrav.

Under dessa förhållanden är det klart att regeringsförslaget i huvudsak kommer att genomföras. Man borde emellertid kunna hoppas på att regeringen inför den starka oppositionen mot en lagfäst och obligatorisk pension gör vissa modifierationer i sitt förslag så att detta inte alltför starkt stöter en mycket stor minoritet bland väljarna. Att en lagfäst pension, även om den får obligatorisk karaktär, genomföres är enligt vår mening ingenting som bör väcka stark oro eller utbredd ovilja. Det är inte detta som från liberal synpunkt är det främst beklagliga i valutgången. Olyckligt är däremot att det parti som representerar mellanlinjen och samförståndslinjen mer än något annat i svensk politik nu kommer att förlora en del av sin förmåga att påverka utvecklingen.